

Tomasz Mielczarek
Kielce

OD CIĘŻKO RANNYCH PANTOFLI PO TANIEC Z GWIAZDAMI. TELEWIZJA TVN W LATACH 1996 - 2006

W 2006 roku TVN była najchętniej oglądaną polską telewizją prywatną. Jeśli weźmiemy pod uwagę fakt, że program tego nadawcy docierał jedynie do niespełna połowy Polaków, sukces ten wydaje się jeszcze większy. Nim jednak do niego doszło, założyciele telewizji TVN musieli pokonać wiele barier prawno-administracyjnych i rozwiązać wiele różnorodnych problemów ekonomicznych.

Koncesję na nadawanie własnego programu TVN otrzymała w październiku 1996 roku. Telewizja ta była własnością dwóch spółek – ITI Mariusza Waltera, Brunona Valsangiacomo i Jana Wejcherta (67% udziałów) oraz amerykańskiej Central European Media Enterprises (CME). Choć właściciele stacji nigdy jasno tego nie stwierdzili, nazwę stacji można zapewne rozszyfrować jako Telewizja Nowa. TVN utożsamiano głównie z Mariuszem Walterem, który w latach 1970-1981 był współtwórcą sukcesu telewizji polskiej. To właśnie jemu telewizja zawdzięczała takie programy, jak *Studio 2*, *Świadkowie* oraz *Progi i bariery*. O atrakcyjności TVN przesądzał ponadto fakt, że dysponowała zapleczem studyjnym i filmowym firm ITI Neovision, Market Link, ITI/McCann Ericson, ITI Cinema i ITI Film Studio.

Inwestorem zagranicznym TVN była amerykańska spółka CME, której nominalną wartość szacowano na 95 milionów dolarów, a cena giełdowa wynosiła 391 milionów dolarów. TVN dysponowała kapitałem założycielskim w wysokości 11,75 milionów złotych, po otrzymaniu koncesji podniesiono go do 9 milionów dolarów – docelowo miał on wynosić około 25 milionów dolarów. Spółka dysponowała też linią kredytową (25 milionów dolarów) w holenderskim banku ING. Według opinii ekspertów Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, pod względem prawnym i finansowym wniosek TVN najlepiej odpowiadał wymogom koncesyjnym.

W skład zarządu TVN wchodził Mariusz Walter (prezes¹), Ryszard Knauf i Bruno Valsangiacomo. Spółka TVN posiadała dziewięcioosobową radę nadzorczą²,

¹ Od 1 VII 2001 funkcję tę pełni syn Mariusza Waltera – Piotr. Zob. *Jego multimedialność*. Rozmowa z nowym prezesem TVN Piotrem Walterem, „Press” 2001, nr 8.

² Henryka Bochniarz, Walter Chelstowski, Leonard M. Feting, Ronald S. Lauder, Gabriel Meretik, Ryszard Sibilski, Janusz Wejchert i Józef Węgrzyn.

a w skład pierwszej rady programowej wchodził m.in. Andrzej Wajda, Marcel Łoziński i Janusz Stokłosa.

Twórcy TVN, opierając się na stosownych badaniach socjologicznych, uznali, że ich program będzie się składać głównie z polskiej produkcji, a jego ozdobą będą telewizyjne gwiazdy. Emisję programu rozpoczęto 3 października 1997 roku. Mariusz Walter, przygotowując pierwszą koncepcję programową TVN, stawiał na telewizję ambitną, skierowaną przede wszystkim do wykształconych i zamożnych mieszkańców miast. Dlatego też w programie pojawiły się audycje informacyjne i publicystyczne oraz realizowane na dobrym poziomie audycje rozrywkowe. Emisję programu rozpoczynano już o godzinie 6⁰⁰ porannym pasmem *Ciężko ranne pantofle*, którego najważniejszym punktem była audycja Edyty Wojtczak *Między kuchnią a salonem*. Pasma przedpołudniowe uzupełniały argentyńskie seriale *Anna* i *Jolanda* oraz *Słodka zemsta*.

Rozrywki dostarczały m.in. prowadzony przez córkę Waltera – Sandrę – *Mini play-back show* oraz Krzysztofa Ibisza *Wszystko albo nic* oraz *Zostań gwiazdą*. W tej samej konwencji mieścił się program muzyczny *Krok w krok* Briana Scotta oraz talk-show Małgorzaty Domagalik *Tabu*³. Za nadawany o godzinie 19³⁰ program informacyjny *Fakty* odpowiadał Grzegorz Miecugow, a prowadził go Tomasz Lis. Publicystyczną *Kropkę nad i* realizowali Monika Olejnik i Bogdan Rymanowski. Emitowano także cykl reportaży *Ludzie w drodze*.

Ta ambitna koncepcja programowa nie zyskała dużego zainteresowania widzów. Oglądalność powyższych programów rzadko przekraczała 2%, dlatego w styczniu 1998 roku ramowy program TVN uległ istotnym zmianom. Postawiono na prosty, choć kosztowny sposób pozyskania widzów – emisję głośnych filmów amerykańskich. TVN dwa razy w tygodniu zaczął emitować blok filmowy *Superkino*. Nadawano w nim jeden po drugim dwa filmy, spośród których najwyższą oglądalność (18,4% – 6 mln widzów) odnotował *Conan Barbarzyńca* z Arnoldem Schwarzeneggerem. Zrezygnowano z pierwotnej koncepcji pasma porannego i wieczornego (*Noc, paterfon i telefon*). Emisję *Faktów* przesunięto na godzinę 19⁰⁰, a *Kropki nad i* na późne godziny nocne. W TVN pojawiły się filmy i seriale erotyczne (*Rosyjskie rozkosze*).

Mariusz Walter przyznał, że w zderzeniu z rynkową rzeczywistością musiał zrezygnować z marzeń o doskonałej telewizji⁴, natomiast dyrektor programowy stacji Adam Górczyński tłumaczył zmiany presją amerykańskich współwłaścicieli i reklamodawców. TVN obiecał tym ostatnim piętnastoprocentowy zasięg reklamy, co było możliwe jedynie w przypadku emisji głośnych filmów. Oglądalność całego programu TVN oscylowała wokół 5%, dlatego też wiele reklam nadawano trzykrotnie, co z kolei powodowało u widzów wrażenie przesytu i obniżało jakość akcji promocyjnych.

³ R. Kasparow, *Nielatwo sięgnąć gwiazd*, „Press” 1998, nr 9.

⁴ M. Bratkowska, P. Wujec, *Codziennie rezygnuję z marzeń*. Rozmowa z Mariuszem Walterem, prezesem TVN, „Gazeta Wyborcza” z 2 III 1998 oraz *Dajcie trochę czasu – mówi prezes TVN Mariusz Walter*, „Press” 1999, nr 11.

Od początku TVN miał poważne problemy techniczne. Grupa Waltera zabiegała pierwotnie o koncesję na telewizję ogólnopolską. Gdy jej nie otrzymała, musiała się zadowolić telewizją regionalną – tzw. siecią północną obejmującą 7% powierzchni kraju zamieszkiwaną przez około 15% Polaków. Sieć tę wzbogacono o częstotliwości w Łodzi i Warszawie. Z dniem 7 kwietnia 1997 roku Krajowa Rada wydała TVN zezwolenie na zakup 49% udziałów Telewizji Wisła. W końcu tego roku TVN był już jedynym właścicielem tej telewizji, która od 3 października 1997 roku nadawała jako TVN Południe. Początkowo kierował nią Edward Miszczak. Dzięki temu telewizja Waltera mogła być oglądana na ponad 13% obszarze Polski, zamieszkiwanym przez około 30% obywateli kraju.

Telewizja Wisła była pierwszą polską telewizją regionalną docierającą do ośmiu ówczesnych południowych województw Polski. Krajowa Rada wydała jej koncesję 23 listopada 1994 roku. Program Telewizji Wisła miał charakter uniwersalny: 40% czasu emisji stanowiły filmy, 7% rozrywka i programy muzyczne, po 5% przypadało na audycje informacyjne, dziecięce i rodzinne.

Początkowo w Wiśle po 26% udziałów posiadali Wojciech Szczerba i Bogusław Zięba, a pozostałe 37% Korporacja Gospodarcza Efekt i Przedsiębiorstwo Realizacji i Koordynacji Budownictwa Realbud. Kapitał założycielski Telewizji Wisła wynosił 5 milionów złotych. Wraz z podnoszeniem jego wielkości Realbud i Efekt stały się właścicielami 47% akcji każdy, a Szczerba i Zięba pozostawili ich sobie zaledwie 4,4%.

W 1996 roku w Wiśle zatrudniano 120 osób. Wybudowano pięć nadajników oraz kupiono sprzęt cyfrowy i studyjny. Nominalna wartość telewizji przekroczyła 10 milionów złotych, ale szacowano, że dalsze inwestycje (np. uruchomienie kolejnych nadajników) powinny wynieść 20 milionów złotych. Dlatego też rozważano możliwość pozyskania zagranicznych inwestorów. Brano pod uwagę Cambridge Holding Group z Luksemburga i Ufa – Film (Bertelsmann)⁵. Z planów tych nic nie wyszło, a Wisła weszła w skład TVN.

U schyłku 1997 roku TVN kupiła od firmy ProCable 22% udziałów w spółce Polskie Media – właścicielce Naszej Telewizji. Chociaż udziałowcy Naszej Telewizji zakwestionowali akt kupna i skierowali sprawę do sądu, jednak oczywiste było, że TVN będzie robiła wszystko, by zyskać zakres ogólnopolski.

Rozwój TVN zatrzymały decyzje NSA. Wyrokami z 26 maja i 1 października 1998 roku uchylił on koncesje wydane dla Naszej Telewizji i TVN. Ten niedookreślony status prawny TVN zakończył się dopiero w marcu 1999 roku, gdy Krajowa Rada wydała poprawioną decyzję koncesyjną. Wynikało z niej, że TVN będzie nadawać na ponad 8% powierzchni kraju dla 24% ludności⁶.

W 1998 roku z TVN wycofała się CME, a jej miejsce zajęła Grupa Scandinavian Broadcasting System (SBS), nominalnie spółka holenderska, lecz faktycznie filia innego amerykańskiego potentata medialnego Viacom.

⁵ Szukanie zagranicznego partnera, „Rzeczpospolita” z 12 IX 1995 i 18-19 III 1996.

⁶ Sprawozdanie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z rocznego okresu działalności, Warszawa 1999,

Nie były to ostatnie przekształcenia własnościowe w TVN. Zanim jednak do nich doszło, znacznie umocniła się pozycja stacji na rynku telewizyjnym. Działo się to dzięki doskonaleniu programu ramowego oraz wprowadzaniu nowych audycji telewizyjnych. Ewolucja programu była stopniowa – wciąż emitowano meksykańskie telenowele, takie jak: *Esmeralda*, *Paulina*, *Maria Izabella* (oglądalność 9-11%), oraz doskonalono programy publicystyczne: *Pod napięciem*, *Ludzie w drodze* i *Telewizjer*. Poszerzono gamę programów rozrywkowych. Pojawiła się audycja satyryczna *Ale plama*, show *Zwariowana forsa* i *Zostań gwiazdą*. Równie dynamicznie rozwijanym gatunkami rozrywkowym były teleturniej i talk-show, ale widzowie TVN najbardziej pokochali reality-show. Na polskim rynku jego prekursorem był nowy dyrektor programowy TVN Edward Miszczak. Początkowo realizował lub współrealizował w TVN takie cykle dokumentalne, jak *Ludzie w drodze*, *Cela nr*, *Na ratunek*, *Urzekła mnie twoja historia*. Było kwestią czasu, by poprosił Marcina Mellera o realizację *Agenta*, który stanowił preludeum *Big Brothera*.

O tej telewizyjnej produkcji napisano już dość dużo⁷, dlatego też ograniczymy się jedynie do przypomnienia, że jej pomysł powstał we wrześniu 1997 roku w Holandii⁸. Zachodnioeuropejskie emisje cieszyły się ogromną popularnością i zapewne dlatego program ten trafił do Polski⁹. Nim ukazał się na ekranie, wzbudził ogromne, zapewne zakulisowo podgrzewane, emocje. Podczas emisji program był nieustannie krytykowany, zarówno przez reprezentantów polskiej kultury, jak i członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

Pierwsza edycja *Wielkiego Brata* nadawana była pomiędzy marcem a czerwcem 2001 roku, drugą rozpoczęto we wrześniu 2001, trzecią emitowano od marca do czerwca 2002. Największym zainteresowaniem cieszył się pierwszy *Wielki Brat*. Zwykle miał widownię przekraczającą 20%, ale finałowy odcinek przyciągnął audytorium przekraczające 63%, czyli około 8,7 miliona osób. W pierwszej edycji znalazły się osoby stabilne emocjonalnie i zapewne dlatego na ekranie nie doszło do gorszących scen oraz tragicznych wydarzeń. Gdyby nie odpowiedni montaż, dla przeciętnego widza program wydawałby się nieco monotony. Podczas drugiej edycji uczestników dobrano nieco inaczej – stawiano na konflikty i starcia. Skończyło się to odesłaniem jednego z lokatorów domu *Wielkiego Brata* na obserwację do szpitala psychiatrycznego oraz prezentacją seksu uprawianego przez dwoje innych uczestników programu. Trudno przy tej okazji nie przypomnieć, że uczestnik innego programu reality – *Tylko miłość* emitowanego do marca 2003 roku również w TVN – popełnił samobójstwo po jego zakończeniu. Rzecz jasna nie była to wina nadawcy, ale trzeba zauważyć, że selekcja prowadzona przez psychologów przed programem okazała się mało skuteczna. Psychologów może jednak usprawiedliwiać ogrom pracy, ponieważ na

⁷ Zob. zwłaszcza: *Podglądanie „Wielkiego Brata”*, red. W. Godzic, Kraków 2001; tegoż *Telewizja i jej gatunki. Po „Wielkim Bracie”*, Kraków 2004.

⁸ M. Fabiański, *Pogląd przez podgląd*, „Press” 1999, nr 12.

⁹ M. Słoka-Chlebicz, *Pół kroku za TVN-em*, „Press” 2001, nr 7.

casting do Wielkiego Brata zgłosiło się 10 tysięcy osób, do *Ekspedycji* – 25 tysięcy, a do *Amazonek* – półtora tysiąca. W przypadku emitowanego w Polsce programu *Chcę być piękna* operowano nawet liczbą 100 tysięcy kandydatek, co jednak wydaje się mało wiarygodne.

Niezależnie od ocen, jakie wystawiano *Wielkiemu Bratu*, trzeba stwierdzić, że w istotny sposób zmienił on oblicze polskiej telewizji oraz podważył wcześniejszą hierarchię poszczególnych stacji¹⁰. Audycja była też ogromnym przedsięwzięciem komercyjnym. Widzowie głosujący na poszczególnych uczestników pierwszej edycji *Wielkiego Brata* wysłali 11 milionów esemesów, 11 milionów razy oglądali witrynę internetową programu, a tygodnik „Big Brother” sprzedawano w liczbie 105 tysięcy egzemplarzy. Uruchomiono sklep ze stosownymi „pamiątkami”, a cennikowa wartość reklam emitowanych podczas tej audycji wyniosła około 120 milionów złotych¹¹.

Wielki Brat stworzył szeroko telewizyjne podwoje dla programów typu reality. Oprócz trzech edycji *Wielkiego Brata*, pojawiły się takie produkcje TV 4, jak: *Amazonki*, *Łysi i blondynki*, *Gladiatorzy*, sześć edycji *Baru* w Polsce, amerykańska i polska wersja *Nieustraszonych*, a nawet emitowane w telewizji publicznej *Miasto marzeń*. W kolejnych latach twórcy reality sięgali po coraz to bardziej ekscentryczne pomysły, prezentując np. życie rodzinne Michała Wiśniewskiego (*Jestem jaki jestem*¹²) lub każąc zabiegać kilku nieświadomym tego mężczyznom o względy transwestyty (*Wszystko o Miriam*). Sukcesywnie oglądalność reality-show malała i w latach 2005–2006 rzadko kiedy miały one widownię przekraczającą 10%.

Sukcesy *Wielkiego Brata* umocniły rynkową pozycję TVN. Zyskane środki skierowano na inne, znacznie ambitniejsze cele. Dnia 9 sierpnia 2001 roku pojawił się w TVN 24, wzorowany na amerykańskich kanałach, informacyjny program telewizyjny, który do 30 listopada 2001 roku nadawano bezpłatnie. Kierował nim Maciej Sojka, a współpracowali z nim m.in. Grzegorz Miecugow i Adam Pieczyński. Początkowo w TVN 24 zatrudniono około 250 osób wywodzących się głównie z Radia „Zet”. W 2006 roku pracowało tam już 500 osób. Inicjatywa ta, choć nadzwyczaj kosztowna, dowiodła, że nie tylko w sferze rozrywki, ale też informacji, TVN stał się istotnym elementem rynku telewizyjnego. Już po dwóch latach TVN 24 okazał się rentowny. Choć koncentrowano się w nim na informacji i publicystyce, można też było odnaleźć audycje poradnicze (*Firma Romana Młodkowskiego*) oraz satyryczne (*Szkoło kontaktowe* Grzegorza Miecugowa i Tomasza Sianeckiego)¹³. Warto przy tej okazji zauważyć, że w 2006 roku wiele rozgłosu zdobył emitowany w TVN program Tomasz Sekielskiego i Andrzeja Morozowskiego *Teraz My*. Stało się o nim szczególnie głośno, gdy dziennikarze nagrali nadzwyczaj szczere rozmowy Renaty Beger (Samobrona) z politykami Prawa i Sprawiedliwości¹⁴.

¹⁰ Szerzej na ten temat: W. Godzic, *Telewizja i jej gatunki ...*

¹¹ „Gazeta Wyborcza” z 25 VI 2001.

¹² Szerzej o tej produkcji zob. J. Murawski, *Jak Michał z Hubertem*, „Press” 2003, nr 6.

¹³ Szerzej o tym programie zob. J. Murawski, *Sukces świstaków*, „Rzeczpospolita” z 4 VIII 2006.

¹⁴ Szerzej na ten temat zob. m.in.: R. Gluza, *Teraz Oni*, „Press” 2006, nr 10.

Wciąż była widoczna stopniowa ewolucja całego programu TVN – sukcesywnie malała w nim obecność filmów, a rosła rozrywki, w tym głównie audycje produkowanych na podstawie kupowanych licencji.

Tabela 1. Struktura programu TVN w latach 1998-2006 (w%)

Rok	Struktura gatunkowa							
	Film	Publicy- styka	Infor- macja	Porad- nictwo i edukacja	Sport	Rozrywka	Muzyka	Reklama
1998	48	3,5	4,5	2,5	3,5	16	3,5	9
1999	44,5	5,6	3,2	2,5	2,3	26,2	.	12,4
2000	43	4	3	2	1	30	.	14
2001	42	4	3	2	1	28	1	12
2002	36,2	4,1	2,7	3,8	0,2	29,7	1,1	16,2
2003	33,2	4	3,1	7,3	0,8	25,7	1	18,3
2004	26,7	3,9	2,8	7	2	34,4	0,5	16,5
2005	27,4	5,2	2,7	4,8	1,9	34,7	0,8	15,7
2006	38,8	2,0	3,9	0,7	5,7	25,8	1,9	15,3

Źródło: *Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji*, Warszawa 1999-2007.

Sukcesy TVN skłoniły zarząd spółki do dalszej ekspansji. W 2001 roku ITI rozpoczęła kupowanie udziałów największego polskiego portalu internetowego Onet.pl, by kilka lat później stać się jego większościowym właścicielem. Na przełomie lat 2001 i 2002 ITI za milion dolarów kupiła od koncernu medialnego Bertelsmanna telewizyjny kanał satelitarny RTL 7. Telewizja ta rozpoczęła nadawanie 7 grudnia 1996 roku. Odwołując się do Dyrektywy UE o telewizji ponadgranicznej, nadawała bez koncesji, a odbierano ją dzięki antenom satelitarnym i sieciom kablowym. RTL 7 w pierwotnych założeniach programowych miała być telewizją niemalże rodzinną, adresowaną do miejskiej widowni. Nie emitowała filmów erotycznych, stawiała na rodzime produkcje, zwłaszcza talk-show. Wśród nielicznych programów, które odniosły w RTL 7 widoczny sukces, znalazł się *Wieczór z Wampirem* prowadzony przez Wojciecha Jagielskiego. Gospodarz programu obchodził się ze swymi gośćmi dość brutalnie, otwierając w ten sposób furtkę dla innych programów tego typu. RTL7 nie znalazła uznania widzów. Dlatego też pojawiły się w niej amerykańskie seriale i niemieckie filmy erotyczne. Mimo to oglądalność nie przekraczała 4%. Od 1998 roku RTL 7 nadawała wspólny program z Naszą Telewizją. Prowadzono też rozmowy o ewentualnej fuzji z Telewizją Familijną¹⁵.

¹⁵ A. Głowacka, *Grawitacja*, „Press” 1999, nr 10.

Po wykupieniu przez TVN od marca 2002 roku RTL 7 przekształcono w TVN 7. Chociaż jego oglądalność jest niewielka (2-3%), jednak uzupełnia on ofertę TVN i blokuje rozwój potencjalnej konkurencji.

Nie wszystkie przedsięwzięcia ITI zakończyły się sukcesem. Szumnie zapowiadane wejście holdingu na polską giełdę w czerwcu 2002 roku zostało wstrzymane. Niepowodzenie publicznej oferty tłumaczono zbyt wysoką ceną akcji, skomplikowaną strukturą holdingu, który choć działa w Polsce, jest spółką giełdową prawa luksemburskiego. Nie bez znaczenia było zadłużenie spółki wynoszące około 900 milionów złotych. Holding wyemitował jednak obligacje TVN, które za 235 milionów euro kupili zagraniczni inwestorzy. Dzięki temu za 131,5 milionów euro odkupiono od SBS 30,4% udziałów telewizji TVN. Warto przy tej okazji dodać, że w owym czasie wartość TVN szacowano na około 500 milionów dolarów¹⁶.

TVN trafiła na giełdę w grudniu 2004 roku. Tym razem emisja była udana, bowiem inwestorom zaproponowano udziały w telewizji, a nie w ITI. Pod względem kapitalizacji TVN stała się drugą po Agorze polską spółką giełdową o nominalnej wartości około 3 miliardów złotych. Dzięki środkom z emisji akcji uporządkowano strukturę firmy oraz poczyniono kolejne inwestycje. Holding stał się jedną z większych polskich firm medialnych. Oprócz telewizji był dominującym właścicielem agencji reklamowej McCann Erickson Polska, portalu Onet.pl, wydawnictwa Pascal, Multikino oraz klubu piłkarskiego Legia Warszawa.

Od 2002 roku TVN stał się prekursorem nowych pomysłów programowych, zwłaszcza w zakresie rozrywki, emitując m.in. *Ciao Darwin*, *Moja Krew*, *Mamy cię*, *Szymon Majewski Show* (oglądalność 10%), pozyskany z Polsatu *Kuba Wojewódzki Show* (oglądalność 10%) oraz bardzo popularny *Taniec z gwiazdami*. Ten ostatni program, po raz pierwszy wyemitowany w BBC, był swoistym *reality-show* zrealizowanym w konwencji właściwej dla publicznego nadawcy. Polska edycja pojawiła się w TVN jesienią 2005 roku i odnotowała oglądalność przekraczającą 20%. Przy tej okazji Edward Miszczak stwierdził, że telewizja nie może się ograniczać do przelamywania kolejnych granic i dotykania tabu. „Gdyby tak było – mówił – nadawalibyśmy tylko filmy pornograficzne. A oglądalność zwiększałyby ostre sceny erotyczne – a tak nie jest. Jest jakaś granica, której nie przelamiemy”¹⁷. Wypowiedź ta stanowiła istotną zmianę stanowiska redaktora programowego TVN, który podczas emisji pierwszej edycji Wielkiego Brata stwierdził: „Czego bym w telewizji nie zrobił? Nie ma takiej granicy. Nie myślę o programie w kategoriach co wolno, a czego nie wolno pokazywać”¹⁸.

Zawartość programową TVN uzupełniały kierowane do miejskiej publiczności seriale fabularne (*Kasia i Tomek*, *Niania*, *Magda M.*, *Hela w opalach*) i seriale dokumentalno-fabularne (*Usterka*, *Chicago*). Od 2003 roku szerzej zainteresowano się

¹⁶ „Rzeczpospolita” z 31 XII 2002.

¹⁷ M. Sosnowski, *Mniej reality, więcej show*, „Press” 2005, nr 6.

¹⁸ J. Podgórska, *Szwagier Wielkiego Brata*. Edwarda Miszczaka *telewizja bez barier*, „Polityka” 2001,

polską przestępczością, co przełożyło się na takie produkcje, jak: *Kryminalne gry*, *W-11*, *Wydział śledczy*, *Archiwum X – Śledztwa po latach*, *Kryminalni*, *Detektywi*. Swój istotnym uzupełnieniem tego wątku programowego był program paradokumentalny *Sędzia Anna Maria Wesółowska*.

Ważnym elementem programu były też talk-show z najchętniej oglądanymi *Rozmowami w toku* Ewy Drzyzgi. Trudno jednak przy tej okazji nie zauważyć, że programy tego typu straciły spontaniczność – były starannie przygotowane pod względem dokumentacyjnym, a prowadzących wspomagali *researcherzy* wyszukujący odpowiednich bohaterów. Najbardziej pożądanymi byli medialni ekshibicjoniści, gotowi przedstawić przed kamerami wszelkie, najbardziej intymne sekrety swego życia. Autorzy programów płacili za występy, selekcjonowali i opłacali publiczność. Niekiedy uzgadniano z bohaterami treść pytań oraz obszary, na które nie wolno było wkraczać. Podobnie instruowana była publiczność, której zadaniem było zadawanie niby spontanicznych pytań i reagowanie na treść rozmowy¹⁹.

Ponadto w TVN emitowano filmy dokumentalne (*Bitwa o Anglię*, *Granice*, *Jarmark Europa*, *Alfabet Mafii*) oraz audycje publicystyczne, m.in. *Uwaga*, *Pod napięciem*, *Najsztub pyta*, *Kawa na ławę* i przeniesione z TVN 24 *Prześwietlenie*.

Ofertę programową TVN uzupełniały kanały tematyczne emitowane drogą satelitarną (poprzez Cyfrę+) lub poprzez sieci kablowe. Wspomniany już program informacyjny TVN 24 uruchomiono w sierpniu 2001 roku, TVN 7 – od marca 2002, TVN International (program skierowany do Polonii) – od kwietnia 2004, TVN Style (program dla kobiet) – od sierpnia 2004. Z dniem 1 października 2005 roku uruchomiono TVN Grę – kanał interaktywny, w którym widzowie poprzez telefon mogą uczestniczyć w grach losowych i logicznych. W 2006 roku zadebiutowały TVN Turbo, TVN Lingua i TVN Med.

Nieustanny rozwój oferty programowej skłonił właścicieli tej stacji do uruchomienia własnej platformy cyfrowej – nazwanej N. Choć platformę tę uruchomiono 12 października 2006 roku, to już w końcu tego roku miała 60 tysięcy abonentów. Oprócz zwykłej oferty programowej twórcy N zapowiadali nadawanie programów w wysokiej rozdzielczości (HD), możliwość zamawiania filmów (video na żądanie) oraz wyposażenie dekoderek w twarde dyski umożliwiające nagrywanie wybranych programów.

Efektom wszystkich tych wysiłków był sukcesywny wzrost oglądalności TVN. Chociaż drogą emisji naziemnej stacja ta w 2006 roku docierała zaledwie do 47% ludności Polski, to jednak udało się jej skutecznie konkurować nie tylko z Polsatem, ale też z telewizją publiczną. Dane na ten temat zaprezentowano w tabeli 2.

¹⁹ Więcej o tych zabiegach zob. m.in.: M. Jarco, *Gadanie na ekranie*, „Wprost” 2000, nr 45; A. Niezgoda, *Obnażanie na ekranie*, „Polityka” 2001, nr 2.

Tabela 2. Oglądalność wybranych polskich stacji telewizyjnych w latach 1997-2006 (w %)

Rok	Stacja telewizyjna					
	TVP1	TVP2	Polsat	TVN	Nasza/TV4	RTL7/TVN7
1997	32,3	18,9	25,7	1,3	.	3,0
1998	30,0	18,3	25,2	6,4	.	4,0
1999	27,5	18	23,4	10,7	1,8	3,4
2000	25,7	19,1	25,3	11,4	2,3	2,9
2001	24,4	19,7	22,6	13,9	3,7	2,4
2002	26,5	20,6	18,5	13,8	3,9	2,2
2003	26,5	21,4	17,5	13,4	4,1	1,5
2004	24,9	21,4	17,4	14,2	3,1	1,5
2005	24,6	21,7	16,7	15,0	2,2	1,6
2006	24,0	20,1	16,1	16,7	2,1	1,4

Źródło: *Informacja o podstawowych problemach...*, Warszawa 1998-2007.

FROM "MORNING SHOES" TO "DANCE WITH STARS". THE TVN TELEVISION IN THE YEARS 1996 - 2006

Summary

The article deals with the history and general characterisation of the programme of the Polish nationwide private television TVN. The author also considers the most important economic problems of this broadcaster, presents the ownership structure of the channel and the ITI holding, to which TVN belongs. TVN has gained a high position not only thanks to innovatory programmes, but also to the skilful adjustment to spectators' expectations. Another important factor which facilitated the expansion of this broadcaster was an unusually skillful investment activity. New media channels have been created (portal Onet.pl). New technologies have been purchased (Onet.pl, digital platform N), and finally, the commercial media activity has been successfully developed.